

Fylkesordfører Terje Riis-Johansen
Vestfold og Telemark fylkeskommune

Interpellasjon til fylkestingsmøtet 5. mai 2020:

Mulig deponi for uorganisk farlig avfall i Brevik

Dalen gruver i Brevik er dessverre igjen et hett tema som et mulig deponi for uorganisk farlig avfall. Saken har vært behandlet flere ganger av folkevalgte organer i både tidligere Vestfold og Telemark fylkeskommuner, og senest høsten 2018.

Høringssvarene som den gang ble avgitt hadde sin bakgrunn i en konsekvensutredning utarbeidet av NOAH AS som ønsket å benytte gruvene til deponi. Klima og miljødepartementet opplyste at det den gang ikke var en formell høring etter Plan -og bygningsloven.

Ved behandling i begge fylkeskommuner var det tilnærmet enstemmige vedtak om at gruvene var uegnet som deponi for farlig avfall. Videre ble Norcems uttalelser om at mulig samdrift med deres virksomhet ville være helt uforenlig.

Fylkeskommunens regiongeolog hadde også utarbeidet en rapport som klart understøttet gruves uegnethet bl.a. basert fjellets beskaffenhet.

«Regiongeologens vurdering er at «sprekkesoner i kalksteinen som i dag er tette, over tid sannsynligvis blir permeable» og at resultatet kan bli fri sirkulasjon av store mengder både forurenset og ikke forurenset vann. KU påstår at sprekkesonene er selvreparerende. Regiongeologen påpeker at dette er høyst usannsynlig, og at oppløsning snarere enn reparering av tidligere utfelt kalkspat vil forekomme. Dette vil stille miljø og samfunn overfor et annet og høyere nivå av risiko. Vestfold fylkeskommune underkjenner derfor konsekvensutredningen på dette punkt og legger til grunn at dette spørsmålet må utredes særlig grundig.»

Fra Vestfold fylkeskommune ble det administrativt og politisk tatt et nytt initiativ for å vurdere gruves egnethet fra en objektiv tredjepart. Professor Dr. Philos Stein-Erik Lauritzen fra Universitetet i Bergen ble bedt om å utføre analyser og lage en rapport om lekkasjeforholdene i gruvene. Lauritzen er Norges ubestridte spesialist på kalksteinshuledannelse, det vil si hvordan kalkstein løses opp eller felles ut. Han er også en internasjonalt stor kapasitet på fagfeltet. Fra hans rapport av 15. mars 2019 står bl.a. følgende:

«Undermetningen impliserer at sprekkesystemene ikke er «sjølreparerende» generelt sett, men at de tvert om vil øke lekkasjeraten igjennom de tidsrom en tenker seg at et deponi vil måtte være.»

Professor Lauritzens rapport viser utvetydig at kalksteinene i bruddsonene i gruvene vil løses opp over tid. Ifølge fylkets regiongeolog foreligger det fra NOAHs side, ingen modelleringer av hva som skjer over tid i et deponi som vil lekke.

Fjellgrunnens beskaffenhet er bare en av flere grunner for å avvise et deponi for farlig organisk avfall i Dalen gruver. Disse framkommer også i vedtakene som ble fattet i de to fylkeskommunene høsten 2018.

I april 2019 nedsatte regjeringen et ekspertutvalg som skulle *«vurdere hvordan mengden farlig avfall i Norge kan reduseres, og hvordan fremtidige løsninger for behandling av farlig avfall kan sikres»*

Utvalget presenterte sin rapport 4. november 2019 og konkluderte med at det fortsatt vil være behov for deponier for farlig avfall, men utvalget mener at mengden avfall kan reduseres og anbefaler at virkemidler for å oppnå dette igangsettes. Videre gis det i rapporten som ble overlevert daværende klima- og miljøminister Ola Elvestuen, en anbefaling om at staten ikke arbeider videre for en deponiløsning i Brevik i Telemark.

Både direktoratet for mineralforvaltning og Norcem har på nytt i år (2020) påpekt at gruvene ikke er egnet for deponi av uorganisk farlig avfall. Begge instanser har påpekt at en samdrift av gruvedrift og deponi ansees som svært uheldig (og ikke mulig).

Flere andre forhold som nærhet til tettbebyggelse med tilhørende risiko samt folkehelseperspektivet har blitt påpekt av flere.

Allikevel har dessverre ikke regjeringen parkert denne saken endelig.

Venstres spørsmål til fylkesordfører er:

Vil fylkesordfører ta et initiativ overfor regjering og storting for å få avsluttet saken om deponi i Dalen gruver i Brevik? Vil fylkesordfører ta kontakt med stortingsbenkene for Vestfold og Telemark med den hensikt å få til et samlet tverrpolitisk initiativ overfor sentrale myndigheter?

Tønsberg, 23. april 2020

Kåre Pettersen

Gruppeleder for Venstre i Vestfold og Telemark fylkesting